

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

7506

۸۰

۲۴
سنت

مناظره با دکتر سروش

استاد محسن غرویان
جمال الدین سلیمانی کیاسری

۱۳۵۸ -
در اربعه
انتشارات
۱۳۳۵

ISBN 978-964-204-446-7 ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۴۴۶-۷ شابک

فهرست

۷.....	مقدمه
۹.....	فصل اول: دین شناسی
۱۷.....	فصل دوم: انتظارات بشر از دین
۲۹.....	فصل سوم: وحی و تجربه دینی
۴۵.....	فصل چهارم: وحی و تجربه دینی - معجزه
۶۱.....	فصل پنجم: وحی - ایمان گرایی - عقل گرایی
۷۳.....	فصل ششم: خاتمیت - امامت
۸۷.....	فصل هفتم: قرآن - کلام الله یا کلام بشر؟
۱۸۱.....	فصل هشتم: تاریخی بودن قرآن
۲۲۵.....	فصل نهم: دین اقلی و اکثری

مقدمه

درخت تو گریبار دانش بگیرد به زیر آوری چرخ نیلوفری را
چراغ علم و دانش و گفتگوی علمی همواره در این سرزمین روشن بوده، هست و خواهد بود. بحث و مناظره علمی، شور تحصیل را افزایش می‌دهد و جرقه‌های پژوهش را در اذهان برمی‌افروزد. یکی از کسانی که در این دهه‌های اخیر در سرزمین مباحث‌های جنجالی مطرح کرد و در مباحث فلسفی و کلامی و... شور و هیجانی دمید، دکتر عبدالکریم سروش بود. او با طرح مباحث فکری در فلسفه دین و کلام جدید، این بحث‌ها را به حوزه‌های علمیه کشاند و اساتید و بزرگان از علمای دین را به چالش کشید. شخصیت‌هایی در حد مراجع به میدان بحث آمدند و قلم زدند و به نقد و بررسی افکار و اندیشه‌های دکتر سروش پرداختند. دکتر سروش سالیانی چند در بلاد مغرب‌زمین در نزد اساتید و فیلسوفانی همچون کارل ریموند پوپر و دیگران، مباحثی را در مقولات فلسفه دین و فلسفه علم فرا گرفته بود و پس از مراجعت از غرب به ایران، آن‌ها را در حوزه‌های علوم و معارف دینی در بوته نقد و تطبیق گذاشت و از شخصیت‌هایی همچون آیت‌الله جوادی آملی، آیت‌الله جعفر سبحانی، آیت‌الله مصباح یزدی و... دعوت به مناظره کرد و گاه در حضور آنان به طرح مباحث خود پرداخت و چراغ مناظره را روشن کرد و گاه فتیله را چنان بالا کشید که فضای حوزه و دانشگاه کاملاً داغ و داغ‌تر شد. موجی که دکتر سروش در ایران ایجاد کرد، بگونه‌ای ادامه موجی بود که پیش از او دکتر شریعتی و امثال او به عنوان روشنفکران دینی ایجاد کرده بودند، با این تفاوت که دکتر سروش

عمیق‌تر و فلسفی‌تر به طرح مباحث روشنفکری پرداخت و پایه‌های بنیادین در فلسفه سیاست و حکومت را به میدان چالش فراخواند و در معرض نقد و انتقادات اصولی قرار داد تا آن‌جا که بزرگان نظام نیز وارد بحث شدند و نقاش با دکتر سروش را ضروری دیدند. علما می‌گویند «الخير فيما وقع» در مجموع آنچه واقع شده و می‌شود، در نظام احسن الهی خیر بوده و هست. در حدیث آمده است که «اضربوا الرأى بعضها ببعض يتولد منه الصواب» یعنی آراء و انظار را به هم بزنید تا در نهایت رأی صواب متولد گردد. خاصیت مناظره همین است که ذهن طرفین را به جوشش وامی‌دارد و در نتیجه طرحی نو و حرفی جدید چونان آب از سرچشمه می‌جوشد. و اما مناظره اقسامی دارد: مثلاً مناظره کتبی، مناظره شفاهی، مناظره حضوری، مناظره غیابی و ... این کتاب مناظره‌ای با دکتر سروش به صورت غیابی است. فاضل گرامی آقای سلیمانی کیاسری پیشنهاد کردند که در طی جلساتی به نقد و بررسی افکار و اندیشه‌های دین‌شناسانه دکتر سروش بنشینیم. من هم پذیرفتم. حاصل آن جلسات پس از ضبط و پیاده‌سازی و ویرایش، همین کتابی است که در محضر شماست. ما سعی کرده‌ایم که انصاف را در طرح و نقد مباحث رعایت کنیم، اما هرگز خود را مصون از خطا نمی‌دانیم و پیشاپیش عذرخواهی می‌کنیم از این‌که ممکن است در بعضی جاها، از جاده انصاف خارج شده باشیم. به هر حال ما خواسته‌ایم چراغ بحث و مناظره همچنان روشن بماند و مباحث فکری و علمی همچنان در این سرزمین طرح گردد و جوانان این مرز و بوم، همچنان مباحث فلسفی و فکری را تعقیب کنند و به دنبال حقیقت باشند. ان شاء الله

گر خطا گفتیم اصلاحش تو کن مصلحی تو ای تو سلطان سخن

قم - محسن غروی‌ان

دی ماه ۱۳۹۷